

การประกันคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรม ของกรมอู่ทหารเรือ

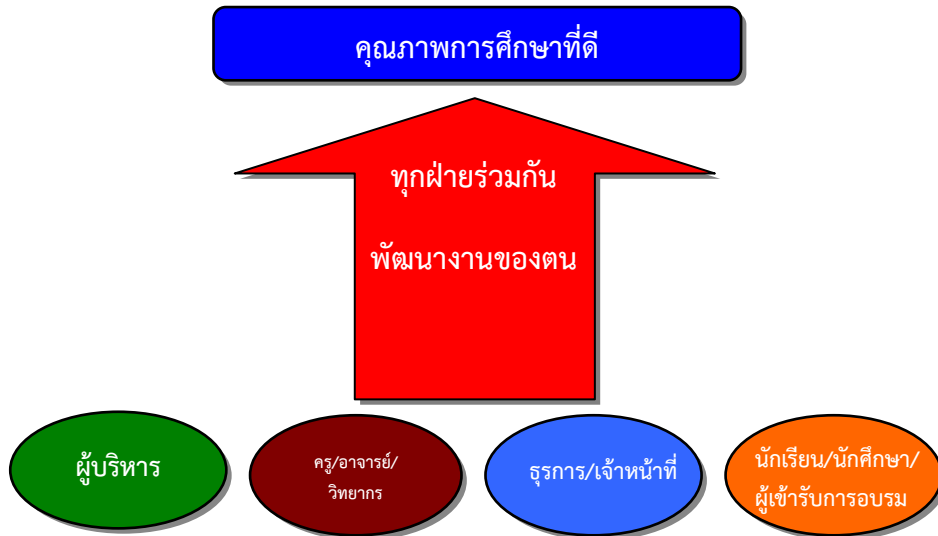
นาวาเอก เรืองชัย ประเสริฐจตุมิตร
นายทหารปฏิบัติการประจำกรมอู่ทหารเรือ

ในโลกปัจจุบันวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และที่สำคัญในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มขีดความสามารถในประชาคมทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะสมรรถนะของคน ให้สามารถแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศได้ กรมอู่ทหารเรือจึงได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยจะมุ่งเน้นเรื่องการศึกษา ซึ่งจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรมที่จะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่น ๆ ให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และจะส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาเซียนศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา

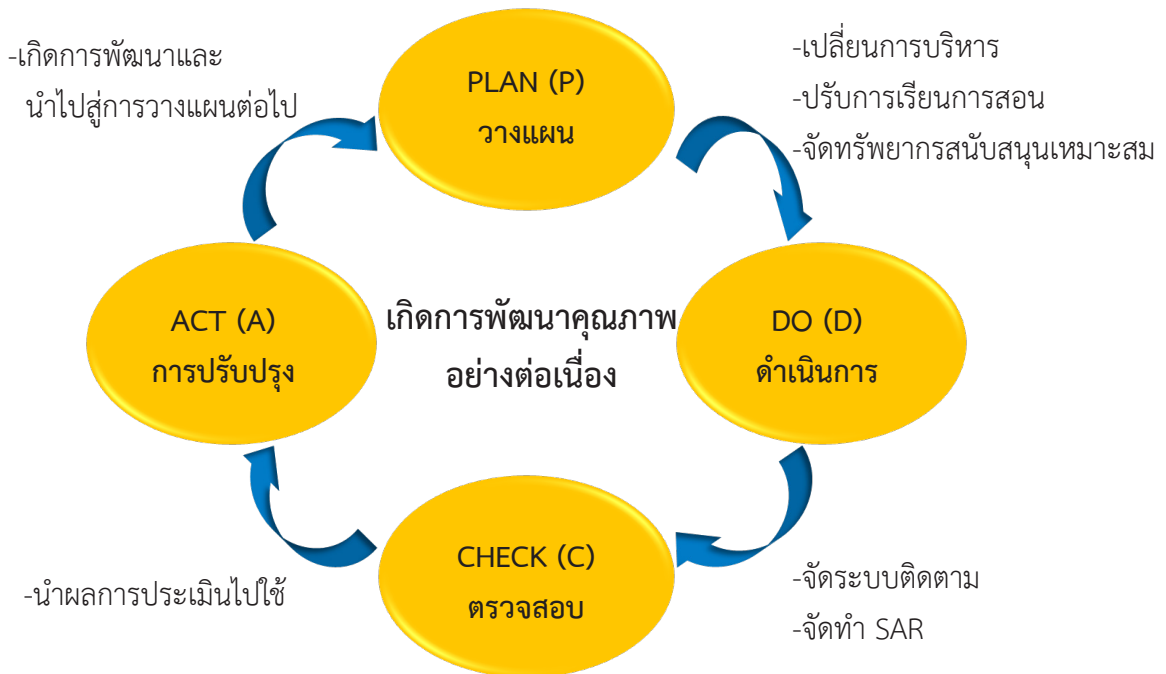
การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นเรื่องจำเป็นที่รัฐจะต้องดำเนินการ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน สามารถดำเนินการตามเป้าหมายดังกล่าวได้ด้วยหลักการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพทางการศึกษา เดิมเป็นงานหรือกิจกรรมที่ทางสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน ได้ดำเนินการกันเป็นกิจวัตรอยู่แล้ว แต่อาจยังไม่ทราบและยังไม่ได้มีการจัดให้เป็นระบบครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่สังคมต้องการเท่านั้น ดังนั้น การประกันคุณภาพทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบการศึกษาของสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม โดยมีหลักฐานที่จะแสดงให้เห็นสังคมเชื่อมั่นว่าได้มีการดำเนินการตามแผนครบถ้วนตามมาตรฐานที่สังคมกำหนดจริง

การสร้างคุณภาพการศึกษาที่ดี ทุกฝ่ายมีความสำคัญเท่าเทียมกันหมดในการร่วมกันพัฒนางานของตนเองให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ อันจะทำให้ภาพรวมของคุณภาพการศึกษาของสถาบันจึงจะดีตามมา ใครมีส่วนสร้างคุณภาพการศึกษาที่ดีบ้าง คำตอบคือทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู/อาจารย์/วิทยากร อธิการ/เจ้าหน้าที่ นักเรียน/นักศึกษา/ผู้เข้ารับการอบรม ดังภาพข้างล่าง

โดยแต่ละงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการทุกฝ่ายจะต้องควบคุมคุณภาพโดยจัดทำเป็นหลักฐาน ทำเป็นโครงการให้ครบวงจรที่เรียกว่า วงจรเดมิง (Deming Cycle) หรือ วงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) หรือ วงจร PDCA จะประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ Plan (วางแผน) Do (ดำเนินการ) Check (ตรวจสอบ) Act (การปรับปรุง) ดังรูป

ภาพวงจร PDCA หรือ Deming Cycle

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๔๙ ได้กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระที่ขึ้นตรงกับสำนักนายกรัฐมนตรี ประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก ๆ ห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก

โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.)

รอบแรก (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘) วัตถุประสงค์ เพื่อยืนยันสภาพจริง

รอบสอง (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓) วัตถุประสงค์ เพื่อรับรองมาตรฐาน

รอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) วัตถุประสงค์ เพื่อการยืนยันการได้มาตรฐานคุณภาพของคณะวิชาหรือประเภทวิชา ด้านการอาชีวศึกษา

กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๒๙ กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และแจ้งให้สถานศึกษาทราบ รวมทั้งเปิดเผยผลการติดตามการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒ ระบุไว้ชัดเจนว่า เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพเฉพาะด้าน หากสถานศึกษาหรืออาชีวศึกษาแห่งใดมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพ ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้น เพื่อให้สามารถจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพได้อย่างต่อเนื่องและได้รับการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

กระทรวงกลาโหม ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ จึงมีคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๒๒๐/๔๕ แสดงเจตนารมณ์และกำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาขึ้น โดยมุ่งเน้นให้สถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม เร่งรัดดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาและดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหมทุกชั้นตอน เน้นการประสานงานการมีส่วนร่วมของกำลังพลทุกฝ่าย และให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพภายนอก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ดังกล่าว

กรมอุทกหารเรือ เป็นหน่วยงานที่ต้องอาศัยช่างฝีมือที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการซ่อม/สร้างเรือ จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ ผลิตและฝึกอบรม ช่างฝีมือที่มีคุณภาพ ซึ่งกรมอุทกหารเรือได้มอบหน้าที่ดังกล่าวให้ กองการศึกษา กรมพัฒนาการช่าง กรมอุทกหารเรือ ทำหน้าที่ผลิตนักเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ โดยรับสมัครนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๓) เข้ามาศึกษา จำนวน ๓ ปี จบการศึกษาได้วุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ บรรจุเป็นพนักงานราชการ ทำงานที่กรมอุทกหารเรือหรือหน่วยงานในสายวิทยาการของกรมอุทกหารเรือ ส่วนหน้าที่อีกหน้าที่หนึ่งก็คือ การฝึกอบรมข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการที่ทำงานแล้ว ต้องการพัฒนาขีดความสามารถให้มีสมรรถนะตามสาขาที่สูงขึ้น ในช่วงเวลาสั้น ๆ ดังนั้น กองการศึกษา ฯ จึงต้องทำประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับโรงเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ และทำประกันคุณภาพการฝึกอบรม สำหรับศูนย์พัฒนาอาชีพช่าง กองการศึกษา กรมพัฒนาการช่าง กรมอุทกหารเรือ

การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ จะมีกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ๒ ระบบ คือ ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งระบบการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ จะได้รับการตรวจประเมินจาก ๒ หน่วยงาน คือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ (ยศ.ทร.) ซึ่งจะตรวจทุกปี และสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย (สปท.บก.ทท.) ซึ่งจะตรวจทุก ๓ ปี ส่วนระบบการประกันคุณภาพภายนอก โรงเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ จะได้รับการตรวจประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)(สมศ.) ซึ่งจะตรวจทุก ๕ ปีโดยการตรวจประเมินของโรงเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ จะจัดอยู่ในส่วนการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางสรุปมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และน้ำหนัก เพื่อการประเมินคุณภาพในรอบสาม
สำหรับโรงเรียนช่างกรมอุทกหารเรือ
(ปีการศึกษา ๒๕๕๔ – ปีการศึกษา ๒๕๕๘)

มาตรฐานการศึกษา	สมศ.		สปท.บ.ก.ทท.		กรมยุทธศึกษาทหารเรือ	
	จำนวนตัวบ่งชี้	น้ำหนัก	จำนวนตัวบ่งชี้	น้ำหนัก	จำนวนตัวบ่งชี้	น้ำหนัก
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา	๔	๓๐	๕	๔๐	๕	๔๐
มาตรฐานที่ ๒ นวัตกรรมและการสร้างองค์ความรู้	๒	๑๐	๔	๑๐	๔	๑๐
มาตรฐานที่ ๓ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ	๒	๑๐	๕	๒๐	๕	๒๐
มาตรฐานที่ ๔ การบริหารจัดการและการพัฒนาสถาบัน	๓	๑๕	๖	๓๐	๘	๔๐
มาตรฐานที่ ๕ การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน	-	-	๑๗	๔๐	๑๘	๔๕
มาตรฐานที่ ๖ การฝึกศึกษาวิชาทหารและภาวะผู้นำ	-	-	๕	๑๐	๕	๑๐
มาตรฐานที่ ๗ การประกันและพัฒนาคุณภาพภายใน	๒	๑๐	๒	๓๐	๒	๓๐
ตัวบ่งชี้เอกลักษณ์ (๒ เรื่อง)	๑	๑๐	-	-	๑	๑๐
ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม (๒ เรื่อง)	๑	๑๐	-	-	๑	๑๐
รวม	๑๕	๙๕	๔๔	๑๘๐	๔๙	๒๑๕

หมายเหตุ : รอบแรก (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘) วัตถุประสงค์ เพื่อยืนยันสถานภาพจริง

รอบสอง (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓) วัตถุประสงค์ เพื่อรับรองมาตรฐาน

รอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) วัตถุประสงค์ เพื่อยืนยันการได้มาตรฐานคุณภาพของคณะวิชาหรือประเภทวิชา

ด้านการอาชีวศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๔ ได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน หมวด ๕ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล HR 4 : ส่วนราชการต้องมีระบบการประกันคุณภาพของการฝึกอบรม รวมถึงการประเมินประสิทธิผลและความคุ้มค่าของการพัฒนา/ฝึกอบรมบุคลากร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับงานฝึกอบรมให้มีมาตรฐานสูงขึ้น มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียนว่าการฝึกอบรมนั้นมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในการประเมินงานฝึกอบรมที่มีมาตรฐาน ประกอบด้วย หลักสูตร ผู้สอน วิธีการสอน ห้องเรียน ผู้เรียน และการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

ในส่วนการประกันคุณภาพการฝึกอบรมของศูนย์พัฒนาอาชีพช่าง กองการศึกษา กรมพัฒนาการช่าง กรมอุทกหารเรือ นั้น กองทัพเรือ โดย กรมยุทธศึกษาทหารเรือได้จัดทำหลักเกณฑ์และคู่มือประกันคุณภาพการฝึกอบรมของกองทัพเรือขึ้นเพื่อประเมิน โดยมี ๕ มาตรฐาน ๑๔ ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑	ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการฝึกอบรม	มี	๒	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ ๒	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร/โครงการฝึกอบรม	มี	๖	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ ๓	ด้านหลักสูตรการฝึกอบรม	มี	๓	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ ๔	ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม	มี	๑	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ ๕	ด้านวิทยากร/ผู้สอน	มี	๒	ตัวบ่งชี้

เกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ กำหนดไว้ ๕ ระดับ ได้แก่

ระดับ ๑ หมายถึง อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ระดับ ๒ หมายถึง อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ระดับ ๓ หมายถึง อยู่ในระดับดี

ระดับ ๔ หมายถึง อยู่ในระดับดีมาก

ระดับ ๕ หมายถึง อยู่ในระดับดีเยี่ยม

วิธีการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมของสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน หน่วยรับตรวจจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ให้ครบตามหัวข้อการประเมินทุกมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ โดยให้คะแนนตนเองตามเกณฑ์ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละมาตรฐานการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรม หลังจากนั้นผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมจะตรวจสอบหลักฐานการดำเนินการในแต่ละโครงการ/งาน/กิจกรรม ของสถาบันตามที่ได้รายงานไว้ในรายงานการประเมินตนเอง (SAR) แล้วจึงให้คะแนน

ปัจจุบัน กองการศึกษา กรมพัฒนาการช่าง กรมอู่ทหารเรือ ได้จัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการบริหารการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการฝึกอบรมให้สามารถควบคุมคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ครอบคลุมตามทุกตัวชี้วัดที่ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้กำหนด นอกจากนี้ หากระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการบริหารการศึกษาดังกล่าว ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ สามารถเป็นโปรแกรมต้นแบบให้สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในกองทัพเรือ นำไปใช้ในการบริหารการศึกษาของสถาบันได้ต่อไป

บรรณานุกรม

กองประกันคุณภาพการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารเรือ. คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถาบันการศึกษา ซึ่งจัดการศึกษาเป็นภาคในส่วนการศึกษาที่สองและส่วนการศึกษาที่สี่ (ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี) พ.ศ.๒๕๕๕.

กรุงเทพฯ : ๒๕๕๕.

คณะอนุกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งมิได้จัดการศึกษาเป็นภาคในส่วนการศึกษาที่สองและส่วนการศึกษาที่สี่ของกองทัพเรือ. หลักเกณฑ์และคู่มือประกันคุณภาพการฝึกอบรมของกองทัพเรือ.

กรุงเทพฯ : ๒๕๕๔.

